

OBRтни VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva.

»Obrtni Vestnik«

izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno . . K 24
polletno . . » 12
posamezna številka . . » 1

Oficijelno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Laškem trgu
in slovenskih obrtnih društev.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Ponatis dovoljen le z navedbo vira.

Cene inseratom:

$\frac{1}{32}$ strani pri enkratni objavi
K 6, pri večkratnih objavah
primeren popust.
Za male objave enostopna
petitvra K 1.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Dunajska cesta 20

III. letnik.

V Ljubljani, 1. maja 1920.

Štev. 9.

Fr. Zelenik.

Ne stavke nego delo.

Vse kaže, da je Jugoslavija postala dežela štrajkov, ker ti slede eden drugemu, kot pri rožnem vencu kroglice. Mnogo teh štrajkov je neopravičenih, ker pri nas pač večina štrajkocev nima povoda pritoževati se glede svojega položaja. Štrajk je bil vedno najskrajnejše sredstvo tistih, ki so ječali pod težkimi živlenskimi pogoji. Pri nas pa teh bremen ni, živijo delavni sloji v drugih deželah v mnogo slabših razmerah in vendar so veseli, da ni še slabše. Pri nas so tedaj štrajki z malo izjemami zločin proti bližnjemu, proti splošnosti in proti državi.

Neštevilni štrajki nam prizadevajo velikansko škodo in neizmerno otežkočajo ureditev naših gospodarskih prilik. Po taki poti ne pridemo do boljših živlenskih pogojev in okolščin, ne do ugodnejših cen, nego se pogrezamo v vedno večjo bedo in razdrapanost.

S štrajki tirajo se cene navzgor, draginja postaja vedno večja. Pritisk rodi protipritisk, zvišanje mezd zviša cene izdelkom in tako gre to nepretrgoma naprej. Konečno plača zvišanje tisti, ki je začel z zvišanjem. To večno štrajkanje, navijanje in pritiskanje se mora nehati in nehati bo moral tisti, ki je začel in to je bila delavna sila. Pomanjkanje delavstva v času svetovne vojne je dvignilo ceno delovne sile, katero so plačevali z papirnatim denarjem, kojega kupna sila je padala z rastočo množino. Propadla Avstrija je z obilico papirnatega denarja in z njegovim razsipavanjem hotela prikriti svojo gospodarsko bedo, hotela vzdržati ljubezen do sebe, je demoralizirala prebivalstvo in to se sedaj maščuje nad nedolžno Jugoslavijo.

Vse hoče z malo dela veliko zaslužiti in če ne gre z lepa, pa hoče doseči s štrajki, s katerimi pa povzroča sebi ogromne izgube na zaslužku, zmanjšuje produkcijo, večja pomanjkanje in bedo.

Kakor rečeno, niso pri nas razmere take, da bi bili številni štrajki upravičeni. Štrajki pri nas so večinoma le sredstvo tistih brezvestnih lopovov, kateri sovražijo našo narodno in državno svobodo in hočejo s tem sredstvom preprečiti ali vsaj zavirati razvoj našega gospodarstva in ureditev naših pridobitnih prilik. Zato pa mora država nastopiti proti takim štrajkom, saj je njena sveta dolžnost, da skrbi za vse državljane enako in čuva koristi splošnosti. Kar je

hudodelstvo proti splošnosti in državi, to se mora kaznovati.

S prepovedjo štrajkov pa smo storili le polovično delo. Uvesti se mora tudi dolžnost dela. Vse mora delati, od bogataša do reveža, od visokega do nizkega. Lenuhov in postopačev ne smemo trpeti nikjer. Žalostno je, da poseda po kavarnah brezdelno toliko mladine in le mladine, ne vidiš zlepa priletnega moža. Celi dan so kavarne polne mladičev. Ali za take res ni dela v naši Jugoslaviji? Uvesti se tedaj mora prisilno delo za vsakega brez izjeme. V tem postanimo ne samo demokrati, nego popolni komunisti!

Uvesti se mora tudi daljši delovni čas. Ne poslušajmo tistih voditeljev delovnih mas, ki vpijejo po krajšem delovnem času, sami pa ne delajo, nego posedavajo po kavarnah in živijo od žuljev delovnih mas! Če Belgijci delajo od ranega jutra do poznega večera in smatrajo vsacega za izdajico domovine, kdor bi govoril o krajšem delovnem času, če Nemčija dela 10 ur, Rusija celo 12 ur, tedaj moramo delati tudi mi. Sicer pa se itak samo v Sloveniji ovažuje naredba o delovnem času, v Bosni in Hercegovini, Srbiji in Dalmaciji se nihče ne zmeni za to nepostavno naredbo. Če bi se spomnil na kratki delovni čas tudi kmetovalec, ki od zore do mraka znoji zemljo s svojim potom, tedaj, prijatelji, bomo v kratkem poginili.

Klic po osemurnem delu so dvignili Angleži, kapitalisti od pete do glave. Oni hočejo osrečiti svet s to socialno uvedbo. Ali pa znate, zakaj so Angleži za tak delovni čas po celem svetu? To je samo pesek v oči, le angleška hinavščina, saj Anglež še nikdar ni bil odkritosrčen. Angleži hočejo izkoriščati celi svet. Splošna uvedba osemurnega delovnega časa bi koristila le Angležem. Oni imajo industrijo na najvišji stopnji, delajo večinoma s stroji in s trikratno izmeno delavcev celih 24 ur, tedaj v resnici noč in dan.

Sledimo vzgledu Rusije, Belgije, Nemčije, Grške, Rumunske itd. in uvedimo daljši delovni čas za vse, za uradnika in delavca. Ne gre, da bi eden delal deset ur, drugi pa lenaril po 6 ur v uradu. Izgubili smo pet let dela, nadomestiti moramo to izgubo v korist svojo in svoje domovine.

Razširjajte Obrtni Vestnik in pridobivajte novih naročnikov!

Dr. Ladislav Štampihar.

Uvrstitev brivskega obrta med koncesijonirane obrte.

Brivski obrt je glasom § 1, 3. odstavek obrtnega reda uvrščen med rokodelske obrte. Ali že leta 1907, ko je izšla obrtna novela, ki je nanovo opredelila in zaščitila posamezne obrte, se je v nekaterih krogih povdarjalo, da proglašitev brivskega obrta za rokodelski obrt ne bo zadostovala, ker se posebne razmere v tem obrtu niso primerno upoštevale. V brivskem obrtu namreč igrajo veliko vlogo sanitarni oziri, ki pri večini drugih rokodelskih obrtov sploh ne pridejo v poštev. Že takrat se je razmotrivalo vprašanje, ali ne bi bilo vsled važnih javnih interesov umestnejše, brivski obrt uvrstiti med koncesijonirane obrte. Leta 1912 se je to spoznanje že v toliko razširilo in poglobilo, da je bivša avstrijska vlada nameravala naredbenim potom uvesti to presosno, vendar do zadevne naredbe žalibog ni prišlo.

Dandanes pa so se razmere že v toliko izpremenile, da je smatrati uvrstitev brivskega obrta med koncesijonirane obrte za naravnost potrebno. Petletna vojska je zdravstveno stanje prebivalstva silno poslabšala, razširile so se venerične in kožne bolezni na strahoten način, in dolžnost državne zdravstvene uprave je, da z vsemi sredstvi te žalostne posledice vojske paralizira in prepreči njih nadaljno razširjenje. Z ozirom na navedeni položaj je ministrstvo narodnega zdravja v Beogradu izdalo poseben pravilnik za brivnice, razglašen v »Službenih Novinah kraljestva Srba, Hrvata i Slovenaca« št. 81, ki vsebuje zelo stroge sanitarne predpise za obratovanje v brivnicah. Proti pravilniku teoretično ni ugovarjati, ker so vse njegove določbe utemeljene, ali nastane vprašanje, so-li posamezni mojstri sploh sposobni, da vse te natančne predpise vestno izpolnjujejo. Ne glede na današnje izredne razmere, kot n. pr. pomanjkanje alkohola, zadostuje po § 14 obrtnega reda za nastop rokodelskega obrta doprinos učnega izpričevala, iz katerega je razvidna dovršena učna doba, doprinos izpričevala o preizkušnji za pomagalca, ki jo pa, kar bodi povdarjeno, pomočnik lahko položi takoj po dovršeni učni dobi, ter delavskih izpričevala o najmanj triletni pomočniški dobi. Na podlagi teh izvidov pa je brezdvomno še nemogoče presojati sposobnost mladega obrtnika, ki se želi samoosvojiti, za striktno izvrševanje gornjih predpisov. Pomisliti je predvsem, da po določbah obrtnega reda obrtni pomožni delavec, ki je zadostil postavnim predpisom, eventuelno celo pred polnoletnostjo lahko dobi obrtni list, torej v starosti, ko niti ne more imeti pravega razumevanja za dalekosežnost in važnost sanitarnih ozirov. Posebno na deželi, kjer je pojmovanje higijene še popolnoma nerazvito, kjer pa vsled predvojnih prilik vladajo malone iste žalostne razmere kot v mestih, je stroga uporaba sanitarnopolicijskih predpisov ravnotako potrebna, in baš tukaj obstoji nevarnost, da obrtne oblasti pri izstavljanju obrtnih listov popolnoma v smislu postave, vendarle dejansko provzročijo gotove kalamitete.

Določbe citiranega pravilnika so tako natančne, da njih izvrševanja obrtnim in sanitarnim oblastvom ni mogoče zadostno nadzorovati, ter je edina garancija, da se bodo navedeni predpisi upoštevali, ako se podvrže brivski obrt koncesiji.

Deželna zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani baš sedaj zahteva od vlade, naj se ji v smislu § 114 a obrtnega reda podeli pravica, prirejati takozvane mojstrske preizkušnje. S tem se bodo razmere v brivskem obrtu znatno izboljšale, ker mojstrska preizkušnja zahteva od obrtnika, ki se ji podvrže, mnogo več teoretičnega in tudi praktičnega znanja, kot pa samo preizkušnja za pomagalca. Ali po svojem bistvu bo ta preizkušnja le bolj strogo strokovnega značaja, in se pri tem ne bo moglo upoštevati vseh tistih razlogov, ki po naših izvajanjih pri presoji usposobljenosti za nastop brivskega obrta igrajo veliko vlogo. Varovati je namreč treba tukaj velevažne javne interese, katerih obstoj je pripoznala državna zdravstvena uprava sama s tem, da je izdala cit. pravilnik. Kjer oziri na celokupnost zahtevajo posebno pazljivost in vestno postopanje obrtnih oblasti pri izdajanju obrtnih dovolil, po načelih obrtnega prava mora zavladati princip koncesijoniranja, s čemer se sicer izroči državni upravi velika diskrecijonarna moč, vsled česar obrtni stan, ki v svoji celoti stoji na stališču, naj se posamezne njegove panoge, seveda na podlagi temeljite strokovne izobrazbe, razvijajo kolikor mogoče neovirano in nikakor pod državnim jerobstvom, le z največjo opreznostjo pristane na nove uvrstitve obrtov med koncesijonirane, ali položaj brivskega obrta je dandanes tak, da njegovi zastopniki sami zahtevajo, naj se izvede tozadevna izprememba obrtnega reda. Ta preosnova ne bi pomenila nikakega koraka nazaj v preteklost, ko je bil obrt vezan na vse strani, ampak bi popolnoma odgovarjala duhu časa. Najboljši dokaz za resnično potrebo zahtevane reforme pa je pač dejstvo, da inicijativa za koncesijoniranje brivskega obrta izhaja iz brivskih krogov samih, med tem ko je dozdej v največ primerih tozadevne izpremembe obrtnega reda državna uprava, ki naj ji bo varovanje splošnih interesov prvi in edini cilj, sama morala provocirati in pri tem premagati marsikak odpor prizadetih obrtnih poklicev.

V zvezi s tem se tudi rodi vprašanje, kakšno stališče je zavzeti napram samostojnemu obrtnemu izvrševanju negovanja rok in nog. Obrtni red tega obrta ne našteva med rokodelskimi obrti in tudi ne med koncesijoniranimi, vsled česar ga praksa smatra za prost obrt. Ker se v najnovšem času množijo prijave tega obrta, je potrebno, da se primerno ilustrira posebni njegov značaj. Opravila, ki jih izvršuje navedeni obrtnik, je brezdvomno smatrati za sorodna brivskemu obrtu, in so take narave, da je treba za to posebne teoretične in praktične predizobrazbe. Sicer obstojijo posebni strokovni tečaji, na primer na Dunaju, ali dovršitev tečaja ni predpogoj za izstavitve tozadevnega obrtnega lista, ker obrtni red tega obrta pač ne pozna. S tem pa je ogrožena varnost prebivalstva, ker je pri izvrševanju obrta negovanja rok in nog treba prav iste opreznosti in spretnosti roke, kot n. pr. v brivskem obrtu. Glasom § 1, 4. odstavek obrtnega reda je proste obrte uvrstiti med rokodelske, ako je s strokovnozadružnimi napravami v zadostni meri poskrbljeno za obstanek in razvoj teh obrtov. Najumestnejša rešitev tega vprašanja bi bila, da se najprvo obrt negovanja rok in nog proglašijo za rokodelski obrt, ki je soroden brivskemu, kot sta n. pr. sorodna pleskarski in lakirarski obrt, ter se ga uvrsti z ozirom na to, v isto skupino v kateri so brivski, frizerski in lasničarski, nakar se tako pomnožena skupina 43 v § 1 obrtnega reda

naštetih rokodelskih obrtov uvrsti med koncesijonirane obrte. Nedvomno je, da nudi vzorno poslovanje v Ljubljani obstoječe deželne zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev popolno garancijo za to, da bo pri tem zahtevku § 1, 4. odstavek obrtnega reda v polni meri zadoščeno.

Opirajoč se na pričujoča izvajanja, zahtevamo od deželne vlade za Slovenijo, ki je princip koncesijoniranja pod pritiskom izrednih povojnih razmer zanesla celo v mnogotere trgovinske obrte, da izda naredbo, s katero se prikloni obrt manikure in pedikure rokodelskim obrtom, ter se vse gori navedene skupine, t. j. brivski, frizerski, lasničarski ter obrt negovanja rok in nog, z ozirom na javni interes proglasi za koncesijoniran obrt.

Vlada nas ubija.

Neki obrtnik je bil kaznovan z globo 200 kron, ker je njegov pomočnik delal več kot osem ur. Pomočnik hoče delati, a vlada ne dovoli, nego sili ljudi v pohajkovanje in zapravljanje zlatega časa. Obrtniki najodločneje protestiramo proti takemu omejevanju svobode in ubijanju delavoljnosti. Držimo se sklepa Jugoslovanskega obrtnega shoda v Celju dne 9. novembra 1919 in ne pripoznamo naredbe, ki je bila upeljana protizakonito. Ta naredba je v kvar državi in obrtnemu stanu. Pozivljamo vse obrtne zadruga, naj naredijo tak sklep in ga pošljejo Zvezi obrtnih združenj v Ljubljani, ki bo nastopila pri Deželni vladi v Ljubljani in Osrednji vladi v Beogradu.

Če gospodje pri vladi nočejo delati, naj pustijo vsaj nam, da delamo. Davke bomo morali odrajtovati, ali kje bomo vzeli denar, tega ne vprašujejo. Z osemurnim delavnikom si ga ne bomo zaslužili. Z kratkim delovnim časom se podražujejo vsi izdelki. Na eni strani rogovili vlada proti draginji, na drugi strani jo pa povzroča sama.

Naše mlinarstvo.

II.

Iz Amerike dobili smo torej prva izboljšanja v mlinski obrti; ker je Amerika nekak rojstni kraj mlinske tehnike, zvali so se prvi po takratnih nazorih moderno urejeni mlini »Amerikanski umetni mlini«.

Ob prodirajočem napredku v vseh strokah tehnike razširili so se umetni mlini prav kmalu na Angleškem, kasneje na Francoskem in polagoma v Nemčiji in Avstriji, kjer izmed nastalimi prve, zgodovina zabeležuje med l. 1825 do 1840. V bivši Avstro-ogrski zgradil je prvi umetni mlin v l. 1836 grof Karoly v Sopronu ter v njem istodobno vpeljal porabo svile za sita. Karoly-jevemu mlinu sledil je amerikanski mlin imenovan »stabilimento farinae« na Reki in šele v 5. desetletju 18. stoletja začelo se je v bivši Avstro-ogrski državi večje zanimanje po umetnih mlinih, kjer se še danes kot enega najstarejših obstoječih mlinov imenuje mlin takratnega »Dunajskega pekovsko-paromlinskega društva«.

Dasiravno se je na Avstrijskem razmeroma kasno začelo z mlinskimi novodobnostmi, vendar se Avstrijcem ne smé glede razvoja mlinske tehnike pripisovati nazadnjaštva. Njih iznajdbe bile so za

razvoj mlinarstva najmanj tako važne, kakor one Amerikancev in v gotovem pogledu, posebno z ozirom na kakovost zrnja, ki pride v naših razmerah vpoštev, odločilne.

Priprosti avstrijski mlinar Ignac Pauc izumil je že v letu 1807 novo mlevsko metodo, ki je obstojala v tem, da se je potom polaganega drobljenja žita razločevala moka od otrob ter s posebnimi, za ta namen konstruiranimi sitami izločeval zdrob ali gris. Komaj, da si je ta zdrob pridobil svetovno ime in odlično mesto med konzumom, prišel je njegov ženiální izumitelj na misel, da vstvari iz njega posebno vrsto moke, znane še danes, pod imenom »ničlarice«.

Samoobsebi umevno, dalo se je z priprostimi ročnimi sitami proizvajati razmeroma le malo odstotkov zdroba, daleko ne toliko, kolikor bi se ga v takratnih razmerah potrebovalo. Po dolgotrajnih poskusih posrečilo se je Paucu v zvezi z nekim mizarjem, da konstruira prvi takozvani »grisčistilni« ali sejalni stroj. Ta stroj baziral je, kakor še dandanašnji, na principu, da s posredovanjem ventilatorja, odnosno potom vetra — izloči specifično ložje dele mlevskih medizdelkov ter na tak način pride do čiščenega zčroba, ednosno po zmetju do moke najfinejše kakovosti.

Z sortiranjem zdroba bil je torej podan nekak začetek današnjega mlinarstva. Namesto oslenih »beutelnov« vpeljala so se povsod svilena sita, francosko mlevsko kamenje in ni še 100 let od tega, odkar smo zapustili namakanje žita, pristopili k takozvanemu suhemu mlinarstvu ter s produciranjem suhih, t. j. trpežnih mlevskih izdelkov omogočili istih daljše in zanesljivejše konzerviranje in boljše uporabljanje.

Dunajski peki so se nekako prvi poprijeli uporabljanja najfinejših vrst, ni se torej čuditi, da so že takrat bili Dunajčani na glasu kot »Kipfel- in Knödel-fresser«, kar z ozirom na njih današnje prehranjevalne razmere beležim edinole kot — reminiscenco.

Naslednji veliki napredek bil je v mlinarstvu iznajdba železnih valjekov, o katerih se zgodovina v l. 1812 do 1822. spominja. Toda ti valjeki niso zadovoljili. Tudi v l. 1834 po nekem Švicarskem inženirju konstruirani valjeki si vsled konkurence francoskih kamnov niso zamogli najti pravih tal ter so se šele l. 1839 v nekem peštanskem mlinu začeli uporabljati.

Medtem je švicarski mlinar Wegmann izumil po dolgotrajnih in dragocenih poskusih stroj na valjke iz porcelana. Poslužujoč se načina drobljenja, razsortiranja v grise in razločevanja pridobljene moke, dosegel je, da so bili produkti mlenja zdatno boljši in da se je ob večji produkcijski zmožnosti zdatno prihranilo na moči.

V mlinarskih krogih znana tvrdka Ganz v Budimpešti bila je prva, ki se je pečala z izdelovanjem Wegmannovih strojev; prav kmalu so ti porcelanasti valjki pridobili svetovni glas ter se kot Ciceroni valjčnega mlinarstva udejstviili kot predhodniki nove mlevske metode ter takorekoč z enim roketom postavili v ozadje veliki del onega, kar je v amerikanskih mlinih za dobro veljalo.

Nadalji napredek v valjčnem mlinarstvu izumil je Mechwart, ravnatelj prej imenovane Ganz-ove tovarne s tem, da je ustvaril valjke iz litega železa, imajoče različnostim mlevskega procesa prikladne zareze ter s tem postavil način drobljenja na popolnoma novo, še danes povsod v rabi stoječo podlago.

Namesto prečnega mlenja zavladalo je takozvano valjčno mlinarstvo, ki je ob neprestanem izboljšanju obstoječega in z iznajdbo različnih čistilnih strojev predvsem trieurja ventilatorjev, centrifugalnih sejalnikov in drugih prenosilnih pomožnih naprav pospešilo rekonstrukcijo mlinov starodobnega ustroja, čemur posledica je bila, da so se vsled nadprodukcije v svetovnem prometu mlevski izdelki čimdelj bolj uveljavljali.

Brez odmora sledile so mlinarstvu najrazličnejše iznajdbe in izboljšanja; vreden naslednik valjekov bil je luščilnik, kateri pač kot valjni stroj sam, dandanes v nobenem modernem mlinu ne manjka.

Eden najpoglavitejših strojev najnovejše dobe je po Karl Hagenmacherju izumljen sejalnik (Planschichter), ki pa je v svojih podrobnostih šestokrat boljšan in spremenjen in ki tvori poleg valjčnih strojev najpoglavitejši in najpotrebnejši del moderno urejenega mlina.

Tako si je po poti neizumirajočega napredka postavilo tudi naše mlinarstvo kot velevažen del narodne obrti in industrije veliko vlogo, o kateri nadaljujem v naslednjem članku.

Dopisi.

Gospod urednik! Vojska vseh proti vsem, ki je v zadnjem času zalotila posameznike in cele stanovne, dobiva od dne do dne strašnejšega izraza. Človek bi upal in domneval, da bodo v tem oziru vsaj javna oblastva, predvsem politična kot obrtna oblast, ohranile filozofsko mirnost. Čudom se moramo čuditi, če čitamo v tem pogledu gotovo kuriozno oglas okr. glavarstva v Ptujih števil. 1885 od 9. aprila t. l., ki pod II. (kruh) določa sledeče: »Kruh se sme prodajati samo na vago; kot načelo velja, da ima pek, če proda kg kruha po isti ceni kakor je kupil kg moke, še vedno prevelik dobiček; dražje pa ne sme pek pod nobenim pogojem prodajati kruha«. Vsaka priprosta kmetica na deželi si bo preračunila, da trditev okr. glavarstva ni strokovnjaško utemeljena. Če še računamo danes posamezne izdatke peka tako nizko, pridemo do zaključka, da pek sme pri jednem kg kruha zaslužiti komaj jedno krono, (kar odgovarja ob sedanjih cenah moke za kruh komaj 8% zaslužka). Vsak računajoči gospodar bo majal z glavo, vprašajoč se, kam plovemo in kako dolgo bo še ta brezglavost trajala? Če je resnica, da ton dela muziko, je gotovo besedilo gori imenovanega odstavka brez dvoma za poštenega obrtnika žaljivo a za ljudstvo — razdražljivo. Vprašam Vas gospod urednik, ali res obrtniki nimajo pravice do jednake zaščite kot jo uživajo drugi stanovi?

Pekovski mojstri iz ptujskega okraja.

Naši shodi in zborovanja.

Slov. trgovsko in obrtno društvo v Ljutomeru. Ustanovni zbor je pokazal zanimanje za organizacijo obrtnikov. Udeleženi je bilo čez 200 obrtnikov različnih kategorij. Občni zbor je spretno vodil kot pripravljali predsednik g. Josip Velnar, mizar in posestnik v Ljutomeru. — Po prečitaniu odobrenih pravil je pristopilo takoj nad 40 članov, katerih število pola-

goma raste tako, da šteje društvo blizu 30 ustanovnikov po 100 K, štiri podporne po 30 K letno, redni člani pa plačujejo 12 K letnih prispevkov. Važna točka pa je § 3 f, kjer se določuje med drugim prostovoljna članarina 24 K letno za sklad, iz katerega bodo dobivali onemogli, ali ponesrečeni obrtniki podporo. Pravila določujejo, da le oni člani so upravičeni do podpore, ki prostovoljno vplačujejo omenjeni znesek. Društvo ima namen podpirati člane v vseh zadevah ter gojiti društveno delovanje v vseh okolnostih. Za prvo leto se je izvolil sledeči odbor: gg. Jos. Velnar, predsednik; Fer. Herzog, trgov. preds. nam.; Janko Horvat, slikar, tajnik; Ivan Kovačič, ključavničar, blagajnik; Fran Sršen, trgovec, Fran Vogrinec, krojač, Fran Rajh, kovač, Fran Korošec, trgovec v G. Radgoni ter Marko Makovec, gostilničar, kot odborniki. Da pa bo društveno delovanje uspešnejše, pristopi naj vsak obrtnik v okraju v našo organizacijo. Večja je armada, sigurnejša zmaga!

Resolucija na deželno vlado, poverjeništvu za socialno skrbstvo in na centralo bolniških blagajn v Ljubljani. Shod obrtnega in trgovskega društva v Ljutomeru, dne 11. aprila 1920 enoglasno protestira proti razpustitvi bolniške blagajne v Ljutomeru in priklopitvi iste k G. Radgonski ter zahteva, da se ta ukrep, ki je v ljutomerškem okraju vzbudil splošno ogorčenje in veliko nevoljo, takoj razveljavi in sicer iz sledečih razlogov: 1. Ljutomer je še zmiraj in bo vsled svoje lege napram drž. meje tudi v bodoče moral ostati sedež najvišjih okrajnih uradov (okrajno glavarstvo, sodnija, davč. oblastvo itd.), dočim leži G. Radgona popolnoma ob državni meji in ima od uradov edino okrajno sodnijo. 2. Ljutomer kot naravno središče murskega polja ima bogato razvito industrijo in obrt, (4 velike opekarne, 2 paromlina, 2 veliki moderni tovarni za usnje, elektrarno itd.), dočim v G. Radgoni razven 1 opekarne ni večjega industrijskega podjetja. 3. Ze dejstvo samo, da je ljutomerški okraj mnogo večji od G. Radgonskega, bi dalo pričakovati, da bi se bolniška blagajna za oba okraja koncentrirala v Ljutomeru, ne pa kot se je to zgodilo, v G. Radgoni. 4. Slednjič današnji shod odločno protestira proti žaljivemu načinu prevzeta ljutomerške bolniške blagajne po organih G. Radgonske poslovalnice ter zahteva, da se v tej smeri izvede preiskavo. 5. Zahtevamo, da se v Ljutomeru zopet ustanovi samostojna okrajna bolniška blagajna in se ji vrne vse po okr. bol. blagajni v Ljubljani odvzeto premoženje in ves pri poslovalnici v G. Radgoni se nahajajoči inventar. V drugem slučaju pa zahtevamo, da se poslovalnica iz G. Radgone premesti v Ljutomer, v središče okraja, da se s tem omogoči točnejše poslovanje. 6. Danes zbrani zastopniki delojemalcev in delodajalcev zahtevajo, da se predležeča resolucija kot nujnovažna zadeva od merodajnih mest brez odloka vzame v pretres in pravično reši.

Občni zbor krojaške zadruge v Ljubljani.

Na zadnjem občnem zboru je bil izvoljen nastopni odbor: Ivan Kersnič, načelnik, Jernej Lozar, podnačelnik, Može Ivan, Bizjak Filip, Uršič Franc, Lombar Alojz, Bizjak Davorin kot odborniki, Šimnovec Alojz, Slapar Jurij, Mihaliček Anton kot namestniki; v damski odsek pa kot načelnica Marija Palme, kot podnačelnica pa Julija Golli; preglednik: knjig so pa Klimanek Simon in Pučnik Albert.

Zadružna naznanila.

Deželna zadruga dimnikarjev za Slovenijo v Ljubljani. Uradne ure (za osebni razgovor): V ponedeljek, sredo in petek od 8.—11. in 14.—17. ure.

Kolektivna obrtna zadruga na Bledu. Kolektivna obrtna zadruga za pol. okraj Radovljica na Bledu ima dne 30. maja 1920 pomočniško preizkušnjo ob 9. uri dopoldne v pisarni načelnika. Interesentje naj se pravočasno javijo.

Zadruga dimnikarjev za Slovenijo v Ljubljani opozarja svoje člane, da se vsak nemudoma naroči na »Obrtni Vestnik«, ker bodejo le v tem listu priobčevana zadružna obvestila. Nov cenik bo v kratkem priobčen; kedor želi več izvodov cenikov, naj takoj načelstvu naznani. Ako se v 14. dneh po temu obvestilu ne naznani pomočnikov in vajencev z vpošljatvijo delavskih bukvic ter učnih pogodb zapade zadružni globi in se ga naznani brez milosti obrtni oblasti. To velja za tiste, ki še niso te dolžnosti storili. Red mora biti. Istotako se morajo zadružni zaostanki v isti dobi poravnati, drugače se jih upravnim potom izterja. Načelstvo spolnuje v polni meri svoje dolžnosti, koristi se kažejo, a člani morajo i svoje obveznosti spolnjevati. Moré bivših dni smo se otresli, bodimo čuječi, da ne pride po lastni krivdi malomarnežev zopet zadruga v prokletstvo mrtvila, iz katerega ne bilo bi vstajenja, saj sovražnikov imamo čez mero.

Razno.

Cenejši les za stavbinstvo in mizarstvo. Na inicijativo Odseka lesne industrije so se v Zvezi industrijev že pred tedni začela pogajanja med Odsekom lesne industrije in Odsekom stavbne stroke, ki merijo na preskrbo domače stavbne in mizarke industrije in obrti z lesom po primerni ceni. Skupno posvetovanje dne 12. aprila t. l. je dovedlo do načelnega sporazuma. Za ugotovitev konkretnih ukrepov se je vnovič sklical sestanek na 16. aprila t. l. Vsled ukinjenja železniškega prometa se ni dosegla sklepčnost Odsekov, tako da ni prišlo do obveznih sklepov, pač pa so se pojasnile važnejše podrobnosti in odredile še potrebne priprave. Potek dosedanjih dogovorov je vseskozi ugoden in ni dvoma, da pride do povoljnih rezultatov. Potrebe našega stavbinstva in mizarstva na lesu se bodo krile po izdatno nižjih cenah, ki se za več mesecev naprej določijo. Želeti je, da javnost pravilno umeva in upošteva težkoče, ki obremenjajo delo naših obratov, ter da podpira gospodarske organizacije v njih stremljenju po zdravem razvoju delavnosti. V sedanjem kritičnem času je posebnega pomena nesebično prizadevanje o ozdravitvi hirajočega gospodarstva.

Trgovska politika. Sedanja vlada je ustavila vsak izvoz in je ta prepoved obsegala tudi blago med potjo. Tako se je ustavil transport konj in je stal toliko časa, da je pocrkalo 600 konj in je nastalo 18 milijonov škode. Naloženih je bilo tudi 300 vagonov jajc za Švico. Država bi zaslužila čistih 352 milijonov kron. Od teh jajc se je tudi pokvarila polovica. Že dva meseca stoji na neki tukajšnji postaji 10 vagonov fižola, za katere plačuje država dnevno samo 4000 kron stojnine. Pa se čudimo, da draginja raste in ne pridemo naprej v svojem gospodarstvu.

Znižanje cen za gonilno jermenje so izvedli pa seveda ne pri nas, nego na Nemškem. Cene so znižali za približno 30 %.

Nova izvozna centrala. Kompenzacijske pogodbe, katere je sklepala naša država s sosedi, so bile jako nesrečne in so kazale našo neizvežbanost in neizkušnost v gospodarskih in trgovskih poslih. Opozarjamo posebno na takozvano pogodbo 33/SHS z Avstrijo. Po ti pogodbi so Avstrijci izvlekli vse iz naše države, kar so dobili v roke a dali nam niso niti polovico tega, kar bi nam morali dati. Še danes, tedaj po 3/4 leta po preteku pogodbe, nam dolgujejo množine blaga na račun te pogodbe. Enako je pri kompenzacijski pogodbi 180/SHS z Avstrijo. Slovenija bi morala dobiti v zadnjih treh mesecih lanskega leta okoli 400 vagonov soli. Od te množine je došlo letos aprila okoli 100 vagonov, drugih pa najbrže ne bomo videli nikoli. Navedli bi lahko še številne primere, iz katerih bi bilo razvidno, da je Avstrija jako nezanesljiv kontrahent. O stvari bomo še lahko pisali.

Izpričevalo za dr. Kramerja. Naš tovariš Jugoslovanski obrtnik je pograbil vest v 2. številki našega lista o pomanjkljivosti kompenzacijske pogodbe z Avstrijo in jo je porabil za napad na g. dr. Kramerja kot bivšega trgovskega ministra. Rekli smo v dotični vesti, da pomanjkljivosti pogodbe kažejo, s kako trgovsko in gospodarsko izkušnostjo so bili oblagodarjeni ljudje, ki so sklepali pogodbo. Zahtevali smo na taka mesta ljudi, ki imajo kaj več pokazati kot pa svoj »dr.« To notico je tedaj porabil J. O. za napad na g. Kramerja. Napad Jugoslovanskega Obrtnika pa ni zadel pravega, ker pogodbe ni sklepal »dr.« Kramer nego »dr.« Ivan Slokar, ki je pogodbo tudi podpisal. Zato prosimo svojega tovariša, naj bo drugikat previdnejši in naj sedaj svojo zmoto v prihodnji številki popravi in podpiše izpričevalo pravemu naslovljencu. Mi nismo imenovali nobenega imena ker je neumestno napadati posameznike, ko imamo na razpolago cel zistem.

Trgovski kongres v Ljubljani. 10. aprila t. l. se je vršil ustanovni občni zbor Zveze trgovskih gremijev za Slovenijo in 11. aprila pa vseslovenski trgovski shod. Poročila o zboru in shodu ste čitali že v naših dnevnikih; kdor se zanima za ta velevažna zborovanja, naj si naroči pri Slovenskem trgovskem društvu Merkur v Ljubljani popolno poročilo. Mi hočemo s to svojo vestjo le opozoriti tovariše obrtnike, da so nas trgovci prehiteli in so si že ustvarili zvezo svojih strokovnih organizacij, medtem ko še mi spimo. Pozivljamo vse tovariše cele Slovenije, da pomagajo pri organizatoričnem delu. Delajmo vsi, ne zanašajmo se samo na nekaj oseb, ker eden ali dva pač ne bodeta zmogla takega dela.

Volitve v trgovsko zbornico. Trgovci in obrtniki v Celju ne razumemo, zakaj se zavlačujejo volitve ker je že čas, da pride cela Slovenija do besede. Kaj čakate?

Doslednost vlade. Za časa zadnjega komunističnega štrajka je bil od vlade izdan strog ukaz, da se občinstvo ne sme zbirati v gručah. Na podlagi tega ukaza se je zabranil sestanek obrtništva v Celju v svrhu razgovora o važni obrtniški zadruzi. Isti čas, ko bi se bil imel ta sestanek vršiti, pa je smelo razno celjsko in izven celjsko štrajkujoče delavstvo prirediti protesten obhod po mestu v namen, da izsili preklic oblastvenih ukrepov. Ta manifestacija se je vršila, ne da bi bila oblast kaj proti njej ukrenila.

Res daleč smo zabredli. Resnim možem se zabranjuje resni razgovori o čisto gospodarskih podjetjih, mlečnozobim kričočem pa se dopušča istočasno prostotno zborovanje proti oblastvenim odredbam. Če bi to ne bilo tako žalostno, bi bilo smešno.

Skušnja iz podkovstva. Po naredbi deželne vlade za Slovenijo, poverjenišva za kmetijstvo z dne 29. marca 1920 št. 461, se odpravljajo dosedanje skušnje iz podkovstva za kovače, ki niso obiskovali polletnega podkovskega tečaja ter se predpisuje obvezen obisk tečajev. Da se pa omogoči starejšim nad 24 let starim kovačem, doseči pravico do samostojnega izvrševanja podkovske obrti, se dovoljuje za prehodno dobo, toda samo v tekočem letu 1920, še trikrat rok za skušnje iz podkovstva za one kovaške pomočnike ali kovaške mojstre, ki so starejši kakor 24 let, četudi se niso udeleževali podkovskega tečaja. Vendar pa je k preizkušnji pripustiti kovače, ki so starejši kakor 26 let, le tedaj, če so si najmanj 14 dni s praktičnim vežbanjem na kaki podkovski šoli izpopolnili znanje in tamkaj tudi dobili teoretičen pouk o podkovstvu, za kovače med 24. in 26. letom pa se določa 30-dnevno vežbanje na podkovski šoli. Te skušnje se bodo vršile na drž. podkovski šoli v Ljubljani koncem junija, septembra in decembra. Vsi oni nad 24 let stari kovači, ki žele napraviti skušnjo na drž. podkovski šoli v Ljubljani, se pozivljajo, da vpošljejo najkasneje do 20. maja t. l. vodstvu drž. podkovske šole v Ljubljani svoje prijave, ki naj jim prilože rojstni in krstni list ter učno spričevalo, da se jim določi dan vstopa v praktično vežbanje. Vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani.

Poziv tovarišem zidarskim mojstrom.

Po skoraj šestih letih počivanja nas bo primorala potreba, da začnemo z zidarskim delom. Velikansko pomanjkanje stanovanj bo prisililo do zidanja hiš ne glede na stroške in cene. Staviti se bodo morale delavnice in industrijski prostori. Da bo pa stavebnik na mestu in si bode pomagal z izkušnjami in nasveti svojih tovarišev, bi bilo jako umestno, če bi Obrtni Vestnik posvetil stavbeni tehniki del svojega prostora. Pozivljam vse tovariše, da prispevajo k temu oddelku Obrtnega Vestnika, katerega moramo tudi gmotno podpreti. Nadomestimo na tak način potrebni strokovni list za stavebnike.

Jur. Ferenc. zidarski mojster, Trbovlje 2.

Vsem tovarišem obrtnikom!

Že v zadnji številki smo opozorili vse tovariše, da zamoremo izdajati naše glasilo v sedanjem obsegu le tedaj, če se število naročnikov podvoji ali pa če podvojimo naročnino. Z sedanjo naročnino ne izhajamo, ker so stroški za list najmanj petkrat večji, mi pa smo naročnino le podvojili ob novem letu. Če bi hoteli izdajati list naprej kakor do sedaj, bi morali naročnino zvišati na 48 kron za letos. Z težkim srcem smo se odločili za enkratno izdajo v mesecu po dosednji naročnini. Ali tudi v tem slučaju zamoremo vzdržati list, če plačajo takoj vsi odjemalci lista naročnino. Žalostno je, če moramo za teh par kron toliko beračiti pri svojih tovariših. Vemo, da je huda za vsako krono, ali brez strokovnega časopisa ne moremo biti, če hočemo količkaj dobro samemu sebi.

Uverjeni bodite, da ne izdajamo lista v svojo zabavo, ne iz dobičkaželjnosti, ker imamo le delo in trud, izdajamo ga, ker to zahteva korist obrtnega stanu. Še sedaj, ko vpijemo, nas neradi slišijo na odločujočih mestih, kaj pa bo, če bomo tiho.

Zato pa tovariši, vas ponovno pozivamo, pomagajte nam, ki delamo brezplačno za koristi vseh, podpirajte nas gmotno in duševno, omogočite obstoj svojemu stanovskemu glasilu. Plačajte takoj K 24 naročnine za leto 1920. Če bo le mogoče, bomo zopet izdajali list dvakrat na mesec.

Pričakujemo, da se bodele odzvali vsi tovariši temu pozivu.

Uprava Obrtnega Vestnika.

Izdajatelj konzorij »Obrtnega Vestnika«.
Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.
Tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani.

Naprodaj je (3—3)

900 ^{o/10} velikih sifonskih kompletnih in samih steklenic, sodavičarski stroj s stojalom in polnilnikom. Lovro Rogelj, sodavičar na Vrhniki.

24—4 ANTON TONEJC & Comp.

Glavna zaloga Rogaške kisle vode za Štajersko in Koroško vedno vseh vrst v zalogi. Kupuje in prodaja vse vrste deželnih pridelkov. Maribor, Mlinska ulica št. 23.

Išče se (2—2)

objekt, pripraven za tvornico na progi Ljubljana-Zidani most ali na stalni vodl. Ponudbe pod M. & M. na Anončno ekspedicijo, A. Matellič, Ljubljana.

Raznovrstno železnino, orodje za obrtnike in poljedelske stroje

☛ priporoča stara domača trdka

FR. STUPICA v Ljubljani

Marije Terezije cesta št. 1. 24—14

Josip Ambrožič (3—3) stavbeno ključavničarstvo

Ljubno - Podnart — Gorenjsko se priporoča za izdelavo ključavničarskih izdelkov. Popravila poljedeljskih strojev in vsa v to stroko spadajoča dela. Izdeluje tudi žičnata omrežja za vrtno ograje.

Čevljarska zadruga z o. z. v Žireh

— nad Škofjo Loko —

izdeluje vsake vrste

čevlje

od priprostega do najfinejšega izdelka ter prevzema v izvršitev vsako količino po naročilu točno, solidno in po sedanjim razmeram primernih cenah. Izvoz vsepovsod.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila. 24—15

F. K. KAISER, puškar

12-12 Ljubljana, Šelenburgova ulica 6

priporoča svojo bogato zalogo pušk kakor tudi druge potrebščine za lov in ribji lov.

Srečko Potočnik

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6, I. nadstropje.

Razpošilja za celo Jugoslavijo kroje za krojače in šivilje, ki si žele novih, modernih krojev.

Poslati je treba le mero in dobi se v najkrajšem času obleko, površnik, plašč, kostum ali krilo moderno napravljeno.

Kroj po meri.

24—20

MATIJA PERKO

stavbeni in pohištveni mizar v Zg. Šiški pri Ljubljani, Celovška cesta 24—15

vporablja v svojem obratu samo najboljše blago.

Izvršitev točna. — Cene zmerne. — Za izvršena dela se jamči.

Pravi firnež

v priznano najboljši in zanesljivi kakovosti.

Vse vrste barv, suhih in oljnatih, barve za obleke, mavec (gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, prašno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete .. ..

ima še vedno v zalogi trdka

A. Zankl sinovi

.. Ljubljana. ..

☞ Ceniki se sedaj ne pošiljajo. 20—15

I. in največja jugoslovanska tovarna za barvanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-likanje perila.

☞ **Barva** vedno vsakovrstno blago,

☞ **čisti** obleke,

☞ **pere** vsakovrstno perilo in hodi brezplačno na dom iskat,

☞ **svetlo lika** ovratnike, zapestnice, srajce.

Jos. Reich.

Tovarna: Poljanski nasip števil. 4.

Podružnica: Šelenburgova ulica 4.

Poštna naročila se točno izvršujejo.

Nujna dela se takoj izvršujejo.

Westinghouse
Watt
Kremenzky
Metax
Eksport & Import

24-15

24-6

Svetla

Baterije zarnice vseh tipov
elektroehn. predmeti
Gen. rep. za kraljestvo SHS
Janko Pogacar - Ljubljana, Mestni trg 25

Drogerija
I. C. Kotar
Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.
Fotomanufaktura

24-21

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000
in rezervnega zaklada . . . » 2,000.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Hranilnica je pupilarno varna.

Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem
proti 4% in proti 1% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov

ima ustanovljeno

24-19

-- Kreditno društvo. --

JADRANSKA BANKA

Delniška glavica: K 30,000.000.—. Rezerva
nad K 10,000.000.—.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana,
Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Trst, Zader.

Ekspozitura: Kranj. **Brzovjavni naslov:** Jadranska.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči
in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju.
Rentni davek plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vred-
nostne papirje itd.

Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa
tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na
blago ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske
kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje naj-
kulantneje.

12-8